

Profesor Karol Rebro šesťdesiatnikom

Romanista a právny historik, prof. dr. Karol Rebro, Dr.Sc., sa narodil 27. októbra 1912 v Horovciach, neďaleko Trenčína, kde absolvoval r. 1931 strednú školu. Už počas vysokoškolských štúdií na Právnickej fakulte Komenského univerzity v Bratislave (1931-1936) prejavoval záujem o vedeckú prácu a publikoval knižnou formou štúdiu pod názvom "Dissenz v kauze pri tradícii" (Bratislava 1934). Rímskemu právu sa potom venoval temer dve desaťročia a v tomto odbore sa tiež habilitoval (1941) a bol menovaný mimoriadnym a potom riadnym profesorom (1944, 1946). Z tých čias pochádzajú jeho dve monografie "Konkubinát v práve rímskom" (1940) a "Juliánova náuka o právnom obyčaji" (1944).

Jubilant však okrem vysokoškolskej pedagogickej činnosti pracoval aj v právnej praxi, v súdnictve a v administratíve a aktívne sa zúčastnil aj politického života; najprv v Slovenskom národnom povstaní a neskôr pri výstavbe revolučného ľudovodemokratického štátneho aparátu a v akademických funkciách (ako dekan 1946-47, ako rektor 1949-50). Ako vysokoškolský učiteľ prednášal nielen rímske, ale aj občianske a štátne právo, ako aj teóriu a dejiny štátu a práva. Zúčastňoval sa aj na kodifikačných prácach právnickej dvojročnice v oblasti občianskeho a rodinného práva, redigoval časopis "Verejné právo" a pričínil sa o viaceré preklady zo sovietskej právnickej literatúry v rámci edícií bývalého Ústavu práva SAVU v Bratislave.

Zložité cesty ho roku 1954 priviedly do Ústavu štátu a práva SAV, kde začal pracovať na úseku československých dejín štátu a práva, a to rovnako úspešne ako predtým v rímskom práve. Už r. 1959 knižne publikoval obsiahlu monografiu "Urbárska regulácia Márie Terézie a poddané reformy Jozefa II. na Slovensku." Práca, podložená širokorozvetveným archívnym výskumom vyvolala značnú pozornosť aj v medzinárodnom meradle. Na základe viacerých prác z tejto oblasti obhájil prof. Rebro 30. mája 1969 vedeckú hodnosť doktora vied na tému "Právne postavenie poddaných roľníkov na Slovensku od začiatku 18. stor. do buržoáznej revolúcie r. 1848."

Okrem bohatej publikačnej činnosti, a to aj v zahraničných časopisoch, zúčastňuje sa prof. Rebro aktívne na vedeckých konferenciách a sympóziách, doma aj v cuzine. Bol tiež členom autorského a redakčného kolektívu, ktorý spracoval "Dejiny štátu a práva na území Československa v období kapitalizmu" (VSAV Bratislava, 1. zv. 1971, 2. zv. 1973). Bol autorom úsekov právnych dejín pomerov roľníkov za kapitalizmu na území Slovenska a kapitol o štátoprávnych požiadavkách Slovákov za uhorskej revolúcie r. 1848-1849.

Jeho velká vědecká erudícia a rozhľad po viacerých právnych disciplínach mu umožnili aktívnu účasť na prípravách koncepcie československej federácie v odbornej vládnej komisii.

Od roku 1969 znovu prednáša rímske právo na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a pri plnení svojich pedagogických povinností vydal prvé vysokoškolské skriptá z rímskeho súkromného práva v slovenskom jazyku (dva diely 1971-1972, spolu 240 strán).

Profesor dr. Karol Rebro Dr.Cs. sa teší plnému zdraviu a jubileum ho nachádza uprostred tvorivých síl. Prajeme mu, aby sa aj naďalej aktívne zúčastňoval na rozvoji československej socialistickej právnej vedy a aby účinkoval pri výchove právnického dorastu.

Bianchi

Milan Bartošek šedesátiletý

5. března 1973 oslavil šedesátiny doc. dr. Milan Bartošek, přední československý romanista, ve vědeckém světě dnes náš patrně nejznámější, nejvíce publikující a nejčastěji citovaný autor z oboru římského práva.

Po habilitaci v roce 1946 působil M. Bartošek krátkou dobu na právnické fakultě Karlovy university. Z té doby pocházejí také dvě jeho velké studie o problémech římských fideikomisů (Senatusconsultum Trebellianum, Praha 1945) a o právním postavení římského občana-válečného zajatce (Captivus, Praha 1948). Jsou psány - i když na vysoké úrovni - ještě tradiční metodou romanistických prací z první poloviny 20. století.

V padesátých letech se M. Bartošek postavil ve své vědecké práci na stanovisko historického materialismu a početná kratší i obsáhlejší díla, jež postupem doby publikoval, nesou výraznou pečeť pokusu vyrovnat se s novou koncepcí a postavit romanistické bádání na pevný marxistický základ. Nový směr byl ohlášen již ve studii "Sulla concezione materialistica e naturalistica dei classici romani", publikované v počtě italskému vědci Albertariovì (1950). Bouřlivou mezinárodní diskusí vyvolal však teprve velmi bojovně, a snad i trochu rigorózně koncipovaný příspěvek "Come si dovrebbe studiare attualmente il diritto romano", zařazený v roce 1953 do sborníku "Studi in onore di Vincenzo Arangio-Ruiz". M. Bartoškovì nepochybně náleží zásluha, že byl prvním z bádatelů socialistických zemí, který vystoupil na světovém romanistickém fóru s marxistickou koncepcí a pokusil se prosadit materialistické a důsledně historické hledisko při zpracovávání problémů římského práva.